

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІСОАГРАРНЕ ЛАНДШАФТОЗНАВСТВО» Рівень вищої освіти: Другий (магістерський) Спеціальність: НЗ Садово-паркове господарство Рік навчання: 1-й, семестр 1-й Кількість кредитів ECTS: 4 кредити Назва кафедри: Лісового та садово-паркового господарства Мова викладання: українська
Лектор курсу	доктор філософії з агрономії, старший викладач Панкова Сніжана Олександрівна
Контактна інформація лектора (e-mail)	pankovavnu@gmail.com

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Лісоаграрне ландшафтознавство» є вибірковою компонентою ОПП «Садово-паркове господарство».

Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції – 24 год.; практичні заняття – 22 год.; самостійна робота – 74 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з дисципліни «Дендрологія».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Сучасні технології садово-паркового господарства».

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Лісоаграрне ландшафтознавство» спрямована на поглиблене вивчення лісових та аграрних компонентів ландшафтів, структури лісоаграрних систем, ролі захисних лісових насаджень, раціональної організації землекористування та підтримання екологічних функцій ландшафтів у контексті збалансованого розвитку регіонів.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета дисципліни – забезпечення розширеного пізнання про лісові та аграрні компоненти ландшафтів, оптимізації співвідношень сільськогосподарських угідь і різних категорій захисних лісових насаджень, збереження і відтворення їх як

високопродуктивних лісових екосистем для ведення високоефективного лісового господарства та підтримання їх екологічних функцій в контексті збалансованого розвитку регіонів.

Завдання вивчення дисципліни

Основне завдання дисципліни «Лісоаграрне ландшафтознавство» – вивчення структури лісоаграрних ландшафтів, лісової компоненти і захисних лісових насаджень, їх раціональної організації та ведення господарства в них, оптимізації співвідношень сільськогосподарських угідь і різних категорій захисних лісових насаджень, що веде до максимізації їх біологічної продуктивності та екологічного покращення навколишнього середовища.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та спеціальними (фаховими) компетентностями, зокрема:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері садово-паркового господарства та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність розробляти та управляти проєктами.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 6. Здатність організовувати і здійснювати державний контроль і нагляд за дотриманням правил утримання об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини.

СК 7. Здатність оцінювати розмір шкоди, заподіяної об'єктам садово-паркового господарства та об'єктам культурної спадщини при порушенні природоохоронного або містобудівного законодавства.

СК 8. Здатність проводити оцінку виробничих і невиробничих витрат на забезпечення якості, здійснювати технічний контроль, авторський нагляд за виробничою і проєктною діяльністю в галузі садово-паркового господарства.

СК 9. Здатність контролювати виробничу і проєктну діяльність у галузі садово-паркового господарства.

СК 10. Здатність здійснювати технічні розрахунки в проєктах, техніко-економічне обґрунтування і функціонально-вартісний аналіз ефективності проєктованих заходів.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

РН 1. Обґрунтовувати технологічні процеси інженерної підготовки території, будівництва і утримання об'єктів садово-паркового господарства.

РН 2. Організовувати та здійснювати роботи з урбомоніторингу й інвентаризації на об'єктах садово-паркового господарства, природних і культурних ландшафтів та складати кадастр зелених насаджень.

РН 5. Пропонувати та організовувати еколого-біологічні та технологічні заходи створення та утримання об'єктів садово-паркового господарства, природних і культурних ландшафтів.

РН 6. Планувати і організовувати роботи з інженерної підготовки території, будівництва і утримання об'єктів садово-паркового господарства, природних і культурних ландшафтів.

РН 11. Проектувати території площ, магістралей і вулиць, пішохідних зон, смуг відведення лінійних об'єктів, зон заміського відпочинку і туризму, лісопарків, територій лікарняних комплексів і курортів, санітарно-захисних зон, меліоративних деревних насаджень, реабілітації порушених ландшафтів техногенних територій.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів вищої освіти соціальні навички (soft skills) такі як: комунікативність (робота з інформаційними джерелами), лідерські навички (реалізуються через створення здобувачами презентаційних матеріалів, написання індивідуальних завдань на задану тематику, презентування та обговорення індивідуальних завдань у групі).

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Ландшафт та його структура	2	2	6
2	Типологічна та ієрархічна класифікація ландшафтів	2	2	6
3	Функціонування, динаміка і розвиток ландшафтів	2	2	6
4	Фізико-географічне районування та розвиток ландшафтів	2	2	6
5	Вплив несприятливих факторів природного середовища на лісоагравні ландшафти	2	2	6
6	Антропогенні впливи на лісоагравний ландшафт	2	2	6
7	Ландшафтна організація території	2	2	6
8	Лісова агроеліорація та її значення для збереження ландшафтів	2	2	6

9	Протиерозійна організація території землекористування	2	2	6
10	Основи рекультивації земель	2	2	6
11	Ландшафтне планування агроландшафтів	2	2	7
12	Екологічні аспекти лісоаграрних ландшафтів	2		7
Разом		24	22	74

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь.

Самостійна робота здобувача вищої освіти організовується шляхом видачі переліку питань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години (денна/заочна)	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Опрацювання питань, що вносяться на самостійне вивчення	36/72	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять	24/24	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Підготовка до контрольних робіт та тестування	14/16	2 рази на семестр	Тестування у системі MOODLE
Разом		74/112		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Юхновський В.Ю. Лісоаграрні ландшафти рівнинної України: оптимізація, нормативи, екологічні аспекти. За ред. Пилипенка О.І. К.: Інститут аграрної економіки, 2003. 273 с.
2. Довідник з агролісомеліорації. За ред. Пастернака П.С. К.: Урожай, 1988. 286 с.
3. Настанови з лісомеліоративного впорядкування захисних лісових насаджень лінійного типу. В.Ю. Юхновський, В.М. Малюга, С.М. Дударець, В.В. Йосипенко, М.І. Войчик, В.М. Хрик та ін. К.: Компринт, 2012. 58 с.
4. Інструктивні вимоги з лісомеліоративного впорядкування захисних лісових насаджень. О.І. Пилипенко, В.М. Малюга, В.Ю. Юхновський та ін. К.: Держкомлісгосп, 2004. 77 с.
5. Методичні рекомендації щодо створення системи захисних лісових насаджень (Оптимізація лісоаграрних екосистем рівнинної території України). О.І. Пилипенко, В.Ю. Юхновський, С.М. Дударець. К.: НАУ, 2005. 20 с.
6. Василевський О.Г., Нейко О.С., Марценюк О.П., Єлісавенко Ю.А. Стан лісоаграрних ландшафтів Вінниччини та роль лісової компоненти у підвищенні екологічної стійкості територій. Збірник наукових праць ВНАУ. Сільськогосподарські науки. 2012. Випуск 4(63). С. 134-142.
7. Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю. Ліс і поле – єдина екологічна система. Вісник аграрної науки. Спец. випуск. К.: НАУ, 1998. С. 91-93.
8. Данилишин Б.М., Дорогунцов С.І., Шищенко В.С., Коваль Я.В., Новоторов О.С., Паламарчук М.М. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України. Київ: РВПС України, 1999. 336 с.

Додаткові

1. Герасименко П.І. Лісова меліорація. К.: Вища школа, 1990. 280 с.
2. Дебринюк Ю.М., Калінін М.І., Гузь М.М., Шаблій І.В. Лісове насінництво. Львів: Світ, 1998. 423 с.
3. Дебринюк Ю.М., М'якуш І.І. Лісові культури рівнинної частини західного регіону України. Львів: Світ, 1993. 296 с.
4. Інструктивні вимоги з лісомеліоративного впорядкування захисних лісових насаджень. О.І. Пилипенко, В.М. Малюга, М.О. Штофель, В.Ю. Юхновський, А.А. Строчинський та ін. К.: Держкомлісгосп, 2000. 74 с.
5. Ткачук О.П., Панкова С.О. Біоіндикаційний прояв у насадженнях полезахисних лісосмуг внаслідок забруднення довкілля заходами інтенсифікації землеробства. Сільське господарство та лісівництво. 2023. № 2 (29). С. 99-111.

6. Ткачук О.П., Панкова С.О. Сільськогосподарські чинники впливу на екологічний стан полезахисних лісосмуг Лісостепу Правобережного. Сільське господарство та лісівництво. 2023. № 28 (1). С. 183-194.
7. Ткачук О.П., Вітер Н.Г. Перспективи функціонування полезахисних лісосмуг у Вінницькій області в умовах глобальної зміни клімату. Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки. 2023. № 129. С. 146-153.
8. Tkachuk O., Viter N., Pankova S., Titarenko O., Yakovets L. The current environmental state of the field protective forest belts of the Forest Steppe of Ukraine. International Journal of Ecosystems and Ecology Science (IJEES). 2023. Vol. 13 (2). P. 1-8.
9. Ткачук О.П., Вітер Н.Г. Екологічні проблеми функціонування полезахисних лісосмуг в умовах зміни клімату. Наукові доповіді НУБІП України. 2022. № 2 (96). <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Dopovidy/article/download/16044/1440>
10. Ткачук О.П., Вітер Н.Г. Біологічні аспекти функціонування полезахисних лісосмуг в умовах зміни клімату. Збалансоване природокористування. 2022. № 1. С. 101-107.
11. Єлісавенко Ю.А., Смашнюк Л.В., Василевський О.Г. Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва Східного Поділля як біоцентри регіональної екомережі. Вісник НУВГП. Серія: Сільськогосподарські науки. Рівне. 2018. Випуск 1(81). С. 142-149.

Інформаційні ресурси

1. International Dendrology Society (IDS): офіційний веб-сайт міжнародного товариства дендрологів. Веб-сайт: www.dendrology.org
2. Arboriculture Canada. Веб-сайт: www.arborcanada.com
3. The Dave's Garden PlantFiles. Веб-сайт: davesgarden.com/guides/pf
4. Віноблагроліс. Веб-сайт: <https://vinagrolis.com/>
5. Філія «Вінницьке лісове господарство». Веб-сайт: <https://vinlisgosp.com.ua/>
6. ДП «Ліси України». Веб-сайт: <https://e-forest.gov.ua>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового тестування.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
2	Участь у роботі на практичних заняттях	4
3	Виконання домашніх завдань	4
4	Виконання контрольних робіт, тестування	10

5	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою)	10
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
7	Участь у роботі на практичних заняттях	4
8	Виконання домашніх завдань	4
9	Виконання контрольних робіт, тестування	10
10	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою)	10
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	Зараховано
82-89	B	
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	
35-59	FX	Не зараховано
0-34	F	

Якщо здобувач упродовж семестру за видами навчальної діяльності набрав менше 35 балів, то він не допускається до заліку.

Програма навчальної дисципліни передбачає перезарахування кредитів освітніх компонентів, отриманих здобувачами вищої освіти, які навчались за програмою академічної мобільності, неформальної та інформальної освіти за наявності відповідних підтверджуючих документів.